

Podsumowanie działań szkół w ścieżce „WARS i SAWA bliżej Społeczności” pod patronatem Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej

PODSUMOWANIE ILOŚCIOWE

Pod patronatem CEO w pilotażu działało 5 placówek: dwie szkoły podstawowe, dwa technika i internat przy liceum ogólnokształcącym.

Wzięły w nich udział w sumie 107 osób, w tym 87 uczniów, 14 nauczycieli, 3 rodziców i 3 dyrektorów.

W każdej szkole odbyło się co najmniej 10 godzin warsztatów (dwie szkoły będą miały warsztat podsumowujący na początku czerwca) i 5 godzin konsultacji.

PODSUMOWANIE JAKOŚCIOWE

Wszystkie placówki przeszły podobną drogę, ale metody działania i efekty były całkowicie różne. Zajęcia ze zajęcia pod względem metodycznym zostały dostosowane do wieku grup (najmłodszy uczestnicy byli uczniami klas V, najstarsi – klas III liceum i technikum).

Pierwszym etapem były spotkania trenerek z dyrekcjami szkół, rozmowy na temat ogólnej sytuacji w placówce i obszarów, w których uczniowie mogliby być autorami zmiany. Następnie odbyły się warsztaty diagnozujące, na które zapraszaliśmy uczniów, nauczycieli i rodziców. Tylko w jednej szkole podstawowej rodzice przyszli na spotkanie.

Spotkania diagnozujące ujawniły, w różnym natężeniu, wyraźne różnice w postrzeganiu szkoły i problemów przez uczniów, nauczycieli i rodziców. Dzięki warsztatom, osoby uczestniczące mogły przyjrzeć się szkolnym sprawom z perspektywy innej niż własna. Uczestnicy spotkań wyłonili najistotniejsze obszary, w których uczniowie potrzebują zmiany. Te obszary, to:

Jedzenie w szkole (urozmaicenie i dostosowanie do potrzeb uczniów menu np. większe porcje jedzenia dla starszych klas, dania dla wegetarian, funkcjonowanie stołówki, sklepik z kanapkami/owocami). Problem jedzenia serwowanego w szkole pojawił się w czterech placówkach.

Przestrzeń szkolna (brak estetycznych pomieszczeń do nauki i spędzania czasu wolnego np. kolorowe korytarze, murale tworzone przez uczniów, wpływ uczniów na plany rozwoju szkoły i wyposażenie pracowni, zainstalowanie kraniku z wodą). Problem braku przestrzeni do wypoczynku, spędzenia w ciszy wolnego czasu pojawił się również w czterech placówkach.

Organizacja wolnego czasu w szkole, głównie przerw (wychodzenie na dwór, aktywność fizyczna, stół do bilardu, muzyka na korytarzu, szkolny radiowęzeł).

Zajęcia dodatkowe (więcej zajęć dodatkowych tematycznych, samodzielny wybór zajęć, spotkania z ciekawymi ludźmi, więcej konkursów/zawodów, noc tematyczna w szkole).

Organizacja szkoły (żeby było mniej/nie było prac domowych, zmiany w regulaminie usprawiedliwień nieobecności, używanie telefonów w szkole, możliwość przynoszenia zwierząt, wycieczki szkolne, wyjścia ze szkoły, a w zasadzie ich brak).

Działania sprzyjające integracji uczniów: integracja zespołów klasowych, międzyklasowa i międzyzrocznikowa, usprawnienie komunikacji i struktur samorządu

Kolejne spotkania dotyczyły planowania działań i realizacji zamierzeń. Podczas spotkań trenerki wprowadziły też elementy warsztatowe, mające na celu wypracowanie metod funkcjonowania samorządu lub klasy (w niektórych szkołach w programie uczestniczyła jedna klasa, nie przedstawiciele samorządu), zwracały uwagę na działanie zespołowe, role w grupie, przepływ informacji, uświadamiały na czym polega sukces pracy zespołowej.

Uczniowie realizując program, podejmowali różnorodne działania:

- oglądali i dyskutowali filmy pokazujące różnorodne strategie działania
- tworzyli rysunki prezentujące ich „supermoce” – to, czym mogą się podzielić z koleżankami i kolegami
- odgrywali scenki, oglądali filmy i dyskutowali na temat praw człowieka
- robili test Balbina, aby określić swoją rolę w grupie
- uczestniczyli w różnych ćwiczeniach integracyjnych, budujących zespół
- wspólnie rysowali rysunki o tym co ich łączy i odróżnia, i wspólnie czytali książkę o różnicach
- spotykali się z ekspertami (architektem, dietetyczką), którzy pomagali im w planowaniu zmian
- metodą Design Thinking planowali okrągły stół - spotkanie przedstawicieli SU z dyrekcją szkoły - pod kątem potrzeb różnych grup
- debatowali wraz z nauczycielami w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań problemów

Konkretne efekty:

Grupa „ architektoniczna” w jednej ze szkół wypracowała na spotkaniu wstępny projekt przekształcenia jednego z pomieszczeń na przestrzeń do wypoczynku. Projekt ostateczny przygotowany przez młodzież pod opieką zaproszonego architekta, który działał *pro bono*. Projekt zostanie poddany pod konsultację z pozostałymi uczniami. Następnie powstanie projekt wykonawczy z zakresem prac, kosztorysem i ustaleniem zadań dla uczniów. Planowane jest także spotkanie na dniu otwartym w SARPie. Młodzież poszukuje możliwości sfinansowania projektu.

Grupa „stołówkowa” z tej samej szkoły przeprowadziła ankietę na temat potrzeb żywieniowych osób korzystających ze stołówki. Z pomocą pani dietetyk, również pracującej *pro bono*, opracowuje przepisy na dania wegetariańskie. Następnie przeprowadzi warsztaty połączone z degustacją oraz przygotuje debatę „żywieniową” z udziałem pań kucharek.

W technikum określono, że coroczne spotkanie zespołu uczniów z dyrekcją szkoły, które zwykle polega na tym, że przedstawiciele samorządu prezentują swoje plany, a dyrektor akceptuje albo nie, będzie wyglądało inaczej - uczniowie przygotowują i wcześniej prześlą dyrektorowi tematy do rozmowy i pytania ważne dla nich, także te związane ze zmianami w szkole, na które chcieliby mieć wpływ.

W jednej ze szkół podstawowych, w której w programie uczestniczyła cała klasa, uczennice i uczniowie przygotowują na godziny wychowawcze prezentacje swoich „supermocy” – odbyły się już co najmniej 4 takie spotkania. Między innymi dzieci cudzoziemskie uczyły klasę swoich języków.

Udało się też zorganizować wychodzenie ze szkoły w czasie przerw. Panie wychowawczynie wraz z uczniami pracują nad zorganizowaniem gier i aktywności fizycznej na przerwach w okresie zimowym, kiedy uczniowie nie będą mogli wychodzić na dwór.

W jednej ze szkół ponadpodstawowych odbył się „okrągły stół” przy którym mieli zasiąść uczniowie, nauczyciele i przedstawicielka dyrekcji. Podczas spotkania rozmawiano na tematy zgłaszane przez młodzież i znaleziono, akceptowane przez wszystkich zgromadzonych, sposoby rozwiązania tych problemów. Ustalono też w jaki sposób te rozwiązania będą wdrażane w przyszłym roku szkolnym i w jaki sposób cała społeczność szkolna zostanie poinformowana o wynikach „obrad”. Uczniowie przygotowywali się do spotkania podczas jednego z warsztatów, uwzględniając potrzeby i potencjalne stanowiska różnych grup – uczniów zainteresowanych, uczniów niezainteresowanych, rodziców, nauczycieli i dyrekcji.

Planujemy zaproszenie uczniów i nauczycieli uczestniczących w pilotażu do korzystania z oferty CEO, szczególnie programów wspierających kształtowanie kompetencji demokratycznych i obywatelskich. Szukamy też możliwości wsparcia szkół, które pracowały pod naszym patronatem we wdrażaniu pomysłów i ustaleń.

Opracowała Katarzyna Czczott-Łukasik